MAATALOUS

Arktinen tarkoittaa maailmalla puhdasta, mutta kukaan ei hyödynnä sitä brändäyksessä. **ELINTARVIKETOIMIALAN JOHTAJA ESA WRANG, FINPRO**

Perunan vienti jumissa toista talvea peräkkäin

Perunatilat kärsivät jo toista talvea Venäjän asettamasta tuontikiellosta. Suoraa kriisitukea viljelijöille ei ole tiedossa ainakaan tällä hetkellä.

Keskimäärin perunatila kärsii 40 000 euron tappiot vuodessa Venäjän asettaman tuontikiellon takia, MTK:n peruna-asiamies **Antti Lavonen** laskee.

Luku muodostuu viemättä jääneiden perunoiden aiheuttamista suorista menetyksistä ja välillisistä vaikutuksista, jotka syntyvät kiellon vuoksi kotimarkkinoilla.

Lavonen esitteli laskelmat viime perjantaina MTK:n tiloissa Helsingissä järjestetyssä ruokaperunan markkinariihessä.

Viljelijät ovat ottaneet yksin iskut vastaan. Kaupan perimä kuluttajahinta on noussut, vaikka tuottajahinta on laskenut viime vuosina.

Osastopäällikkö **Risto Artjoki** maa- ja metsätalousministeriöstä kertoi, että perunanviljelijöille ei ole näkyvissä kriisitukea Venäjän vastapakotteita korvaamaan.

Perunanviljelijä **Timo Hautaviita** vaati valtiota ja MTK:ta huomioimaan myös perunanviljelijät.

”Vaikka sektori on pieni, tilakohtaisesti menetykset ovat hyvin suuret. Peruna-ala ei tätä tilannetta pitkään enää kestä.”

Viljelijä **Kauno Erkkilä** kysyi Artjoelta, onko perunanviljelijän kohtalo nyt MTK:n kahden vuoden takaista kampanjalausetta hiukan muotoillen ”se joka kärsii eniten, ei saa mitään”.

Artjoki vastasi viljelijöille, että perunanviljelijöiden ongelmat ovat tiedossa. Maatalouspolitiikan säännöt ja velkaantuvan valtion talous kuitenkin asettavat esteitä auttamiselle. Artjoki pyysi viljelijöiltä ja pakkaajilta ehdotuksia, kuinka valtio voisi heitä auttaa.

MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** sanoi, että tuottajaorganisaatioita on saatava Suomessa eteenpäin.

Etelä-Euroopassa hedelmänviljelijöitä on tuettu nimenomaan tuottajaorganisaatioiden kautta.

Venäjä kielsi perunan tuonnin EU-maista jo kesällä 2013 vedoten kasvinterveyssyihin.

Laajemmat kiellot elintarvikkeille astuivat voimaan elokuussa 2014.

Kokouksen jälkeen peruna-ala lähetti ministeriölle Artjoen toivomia ehdotuksia.

Niissä vaaditaan kuljetustukea perunatärkkelys- ja hiutaletehtaille toimitettaville perunoille, tukea perunan ja peruna-alan kilpailukyvyn parantamiseen sekä tukea perunan kotimaan menekinedistämiseen ja viennin edistämiseen.

Kansallisten tukien neuvottelujen yhteydessä menekinedistämiseen myönnettiin 400 000 euroa.

Venäjällä korkeat hinnat

Vientikonsultti **Pekka Honkala** kertoi, että Venäjällä istutettiin viime keväänä ennätysmäärä perunaa, mutta sää ei suosinut ja sato jäi heikoksi.

Honkala arvioi, että talven edetessä Venäjällä voi tulla ruokakaupoissa pulaa osasta tuotteita.

Hän ei pidä mahdottomana, että tuontikieltoja avattaisiin joiltakin osin kevättalvella.

Tällä hetkellä Venäjällä on Euroopan korkeimmat perunan hinnat ruplan kurssin laskusta huolimatta.

Tuontikielto ei koske siemenperunaa. Tarkastettuja eriä EU-maista saa viedä Venäjälle. Viime keväänä siemenperunaa vietiin Suomestakin.

TUURE KIVIRANTA

PEKKA FALI

Perunan viljelyala on laskenut 2000-luvun aikana 10 000 hehtaaria. Tänä kesänä perunaa viljeltiin 22 000 hehtaarilla.

”Yhteistyötä viennin lisäämiseksi”

Suomessa on maailman puhtain vesi ja maaperässä vähiten raskasmetalleja koko maailmassa, mutta kukaan ei käytä näitä valtteja ruuan viennissä, ihmetteli Finpron elintarviketoimialan johtaja **Esa Wrang** peruna-alan markkinariihessä.

”Arktinen tarkoittaa maailmalla puhdasta, mutta kukaan ei hyödynnä sitä brändäyksessä.”

Elintarvikealalla kauppatase on pahasti vinossa, Wrang toteaa. Taseen vaje on 2,7 miljardia euroa vuodessa.

Finpron elintarvikkeiden vientiohjelman tavoitteena on kaksinkertaistaa Suomen ruokaviennin arvo kolmeen miljardiin euroon vuoteen 2020 mennessä.

Uutta kasvua haetaan etenkin Itämeren alueelta ja Aasiasta.

Wrang toivoo lisää yrityksiä mukaan ohjelmaan. Etenkin pienet ja keskisuuret yritykset voisivat hänen mukaan olla paljon nykyistä enemmän viemässä tuotteitaan.

Olemalla hankkeessa mukana yritys saa esimerkiksi ulkomailla messuilla paljon näkyvyyttä, sillä Finpro järjestää asiakas- ja mediatapaamisia.

Yhteistyötä tarvitaan

Wrang korostaa yhteistyön tärkeyttä. Viennissä kilpailusäädökset eivät estä saman alan yrityksiä tekemästä yhteistyötä.

”Italiassa pienet yritykset toimivat kimpassa ja vienti vetää. Parmankinkkua valmistaa 164 eri yritystä, mutta heillä on yksi yhteinen markkinoija, joka hoitaa vientiä kaikkien puolesta.”

Wrang totesi, että pelkästään Venäjään nojaava vientistrategia on riskialtis. Se on saatu nyt kokea esimerkiksi maito- ja peruna-alalla. Wrang uskoo Venäjän olevan silti jatkossakin tärkeä vientikohde.

Suomalaisia tuotteita arvostetaan Venäjällä. Tuontikiellon alettua kauppoihin on ilmestynyt tuotteita, jotka on tehty näyttämään suomalaisilta, vaikka eivät olekaan Suomesta.

TUURE KIVIRANTA

exportfinland.fi/food-from-finland

Tuhansia hylkeitä kuollut lintuinfluenssaan

Ruotsin länsirannikolta sekä Tanskan ja Saksan lähivesistä on löydetty 3 000 lintuinfluenssaan kuollutta kirjohyljettä.

Hylkeet sairastuttanut virus on H10N7-tyyppiä, jota ei ole aikaisemmin todettu missään, kertoo tutkija **Siamak Zohar** Ruotsin eläinlääketieteelliseltä laitokselta (Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA).

Hylkeet ovat saaneet tartunnan villilinnuista. Ruotsalaistutkijoita huolestuttaa viruksen leviäminen nisäkkäisiin.

Suomen merialueilla ei kirjohylkeitä elä, ainoastaan halleja ja norppia. Havaintoja niiden joukkokuolemista tai poikkeuksellisista sairastumisista ei ole, kertoo erikoistutkija **Marja Isomursu** Elintarviketurvallisuusvirasto Evirasta.

Suomalaishylkeiden riski saada lintuinfluenssa sairastuneista kirjohylkeistä on hyvin pieni. Meikäläisten hylkeiden pitäisi uida hyvin kauas kotivesiltään ja vielä takaisin virus mukanaan, Isomursu selittää.

Evira kuitenkin seuraa tilannetta. Mikäli merellä liikkuvat huomaavat kuolleita hylkeitä, niistä toivotaan ilmoitettavan viranomaisille.

Lintuinfluenssaa aiheuttavat A-viruksen erilaiset alatyypit. Niistä suurin osa pystyy aiheuttamaan tautia vain heikosti. Kahteen alatyyppiin H5 ja H7 kuuluu myös viruksia, jotka voivat aiheuttaa vakavia epidemioita ja suuria menetyksiä siipikarjataloudelle.

Eräät lintuinfluenssavirukset, kuten H5N1, voivat tartuttua ihmisiin, mutta tämä on Eviran mukaan hyvin harvinaista.

Lähes kaikki H5N1-infektioon sairastuneet ihmiset ovat saaneet tartunnan käsiteltyään lintuinfluenssaan sairastunutta tai kuollutta siipikarjaa tai sen eritteitä ilman suojavarustusta.

Eläintautien torjuntayhdistys ETT:n mukaan kissoja lukuunottamatta muilla eläinlajeilla ei ole lintujen lisäksi raportoitu H5N1-tapauksia.

Aasiassa alkunsa saanut H5N8-lintuinfluenssavirus levisi Eurooppaan marraskuussa. Sitä on todettu siipikarjassa Saksassa, Hollannissa, Isossa-Britanniassa ja Italiassa.

MAIJA ALA-SIURUA

Vakava lintutauti levisi Italiaan

Voimakkaasti tautia aiheuttavaa eli korkeapatogeenista H5N8-tyypin lintuinfluenssaa on todettu kalkkunakasvattamossa Italiassa Veneton maakunnan eteläosassa. Kasvattamossa on yhteensä noin 32 000 lintua.

Virustyyppiä löydettiin ensimmäisen kerran Euroopasta Saksasta marraskuussa. Sen jälkeen tapauksia on todettu myös Hollannissa ja Isossa-Britanniassa.

Aiemmin virusta on esiintynyt Aasiassa lähinnä Etelä-Koreasta, Kiinasta ja Japanista on raportoitu helposti leviävän H5N8-virustyypin aiheuttamia tapauksia.

Saksassa uusi lintuinfluenssatapaus

200 000 linnun kalkkunakasvattamossa Luoteis-Saksassa on todettu H5-tyypin lintuinfluenssa.

Vielä ei tiedetä, onko virus samaa voimakkaasti tautia aiheuttavaa H5N8-tyyppiä kuin mitä on syksyn mittaan löydetty Saksasta, Englannista ja Hollannista.

Virustyyppiä selvitetään parhaillaan, kertoo Eläintautien torjuntayhdistys ETT.

H5N2-virustyyppi leviää Kanadassa

Voimakkaasti tautia aiheuttava eli korkeapatogeeninen H5N2-tyypin lintuinfluenssavirus leviää Kanadan British Columbian alueella. Marras–joulukuussa viruksen aiheuttamia tautitapauksia on löydetty jo 10.

Tartunnan saaneet tilat ovat kalkkunakasvattamoita ja broileriemotiloja.

Yhdeksän ensimmäisen tilan linnut on lopetettu. Kolmelta tilalta tapettiin yhteensä 90 000 kalkkunaa ja kuudelta tilalta saman verran broileriemoja.

MAIJA ALA-SIURUA

Vilja- ja sikatilojen talous syöksyi jo viime vuonna

Viljatilojen ja muiden kasvinviljelytilojen sekä sikatilojen kannattavuus romahti vuonna 2013.

Muilla karjatiloilla talous pysyi vielä kohtalaisessa kunnossa.

Maa- ja puutarhatalouden kannattavuuskerroin aleni keskimäärin 0,47:stä 0,40:een. Tuotantoon tarvittavan pääoman tuottoprosentti vajosi miinusmerkkiseksi ollen 2 prosenttia negatiivinen.

MTT:n keskiviikkona julkaistujen kannattavuuskirjanpitotulosten mukaan vuonna 2013 maatalous- ja puutarhayritysten tuotot kasvoivat noin 4 prosenttia, 156 700 euroon. Tukien osuus oli kolmannes.

Tuotantokustannukset nousivat kuitenkin vielä nopeammin 4,3 prosenttia 183 700 euroon. Tuottojen ja tuotantokustannusten erotuksena laskettava tappio venähti 27 000 euroon.

Korkokustannusta lukuun ottamatta kaikki kustannuserät kallistuivat, mikä johtuu osin tilakoon kasvusta.

Keskimääräistä enemmän nousua oli lannoitteissa, sähkössä, ostorehuissa ja vakuutuksissa.

Eniten nousi vieraan työvoiman palkkakustannus, selvästi työtuntimäärän nousua enemmän.

Yrittäjäperheen omalle työlle ja pääomalle korvaukseksi jäävä yrittäjätulo laski 18 prosenttia 17 900 euroon.

Summalla pitää kattaa yrittäjäperheen lähes 2 000 tunnin työmäärä ja jotain pitäisi jäädä myös tilaan sijoitetulle 330 000 euron omalle pääomalle.

Viljatilalla päivän työstä tunnin ansiot

Viljatilojen kannattavuuskerroin laski 0,39:stä 0,17:ään, mikä tarkoittaa, että viljatilalla omalle työlle saatiin tuloja karkeasti kuudesosa siitä, mitä samaan työhön palkattu ulkopuolinen saisi.

Muilla kasvinviljelytiloilla meni vielä huonommin, sillä kannattavuuskerroin vajosi 0,31:stä 0,13:een.

Sikaloissa kerroin romahti 0,56:sta 0,24:ään.

Muissa kotieläintuotantosuunnissa kannattavuudet vaihtelivat lammas- ja vuohitilojen 0,35:n ja lypsykarjatilojen 0,52:n välillä. Kasvihuonetiloilla kannattavuus nousi 0,75:een.

Isot tilat pärjäsivät

Suuruuden ekonomia jyllää entistä vahvemmin maataloudessa.

Isot tilat olivat kannattavampia kuin pienet. Kaikkein suurimmilla tiloilla kannattavuus jäi lähes kaikissa tuotantosuunnissa seuraavaksi suurinta ryhmää heikommaksi, koska laajennusinvestoinnit söivät tulosta.

Keskikooltaan 135 hehtaarin viljatilojen kannattavuuskerroin oli 0,55, kun kaikilla viljatiloilla jäätiin 0,17:een.

Sikaloissa paras kannattavuus saatiin isoilla tiloilla, joilla oli peltoa keskimäärin 120 hehtaaria ja eläinyksiköitä 284. Kannattavuuskerroin oli 0,62, kun kaikilla sikatiloilla jäätiin 0,24:ään.

Isot maitotilat ylsivät kannattavuuskertoimeen 0,80. Niillä oli keskimäärin peltoa 120 hehtaaria ja lehmiä 74.

Kannattavuuskerroin saadaan, kun yrittäjätulo jaetaan yrittäjien työstä aiheutuvan palkkavaatimuksen ja oman pääoman korkovaatimuksen summalla. Alentuneen yrittäjätulon vuoksi kannattavuuskerroin laski 0,47:stä 0,40:een.

Yrittäjä sai laskennallisesti 40 prosenttia 14,9 euron tuntipalkkatavoitteesta ja 4,7 prosentin oman pääoman korkotavoitteesta, mikä tekee 4,9 euroa työtunnista ja 1,8 prosentin koron omalle pääomalle.

VEIKKO NIITTYMAA